

Záliv obojživelníků

Eliška Koppová

Policisté a lékař si razí cestu mezi návštěvníky cestovního veletrhu. Ve stánku zaměřeném na Evropu jim vyjde vstříc bledá dívka.

„Ten děda sem zřejmě zavítal z dlouhé chvíle,“ vypovídá.

Bylo to tak. Nepřišel si vybrat, zač vyhodí peníze a čím zabije čas. Chtěl se porozhlédnout, jak svět žije a jestli náhodou nezmoudřel. Zjistil, že ne a teď je na odchodu.

V uších mu doznívají africké bubínky a na patře cítí trpkou chuť pravého cejlonského čaje. A jak ho všichni lákali do svých stánků! Přetahovali se o něho jako fotbalové kluby o Messiho.

„Jsme cestovní kancelář *Vůně Evropy*. Pojdte si přivonět k starému kontinentu!“

„Jděte s tím k šípku,“ mávnul rukou. „Ta vaše Evropa čpí střelným prachem a já jsem slabej na plíce.“

Hosteska je zmatená. Proč se na ni hned utahuje?

„Vašim plicím by možná prospěla procházka po Alpském úbočí,“ pípne.

„Na tu by padly tři mý důchody!“ rozesměje se děda. „Radši si zajedu vláčkem na Berounku.“

Dívka našla ztracenou nit.

„Jsme nízkonákladová ekologická cestovní kancelář. Naše zájezdy si může dovolit opravdu každý,“ ujišťuje dědu.

Na to ti tak skočím! Je však zvědavý a tak ji následuje za závěs. Dobrá, podívám se vám na zoubek, ale nedostanete ani vindru.

V šeru místnosti sedí muž o něco starší než dívka, ale podstatně mladší než on sám.

„Tohle je náš průvodce, cestovatel a psycholog David Janata,“ představí ho dívka.

Tak psycholog! To ještě scházelo. Dívka je nechá o samotě a jde se věnovat dalším zájemcům.

Stařec se zaboří do křesla měkčího, než čekal. Má pocit, že se začíná někam propadat, že ho to křeslo pohlcuje. Křečovitě se chytí opěradel. Co se z tohohle vyklube? Hlavně nic neplatit ani nepodepisovat.

Průvodce nastaví obrazovku počítače tak, aby na ni stařec viděl. Cvak, cvak - a máme tu dobře známé křivky Evropy.

Jestli si ten panáček myslí, že oslní hloupýho dědka Google mapama, tak se pěkně mýlí. Tohle dokážu na kompu taky. Vnuk mě všechno naučil.

„Kam byste se chtěl podívat?“ ptá se průvodce, jako by ho provázel vlastní zahradou.

Evropa tiše vyčkává podobná ženě, která je tu jen pro ně. A starcův rozum začíná ustupovat krásné iluzi. Stačí píchnout prsten do mapy a ocitnete se v místě svých snů.

„No,“ řekne nerozhodně „já bych rád někam, kde se dá rybařit.“

Průvodce najede šipkou na západní pobřeží Skandinávie. Na obrazovce zazáří ostře modrý fjord stísněný mezi strmými břehy.

„Je to moc krásný,“ uznává stařec „ale tak nějak... studeně.“

„Můžeme jít jinam“ řekne průvodce povzbudivě. Šipka sklouzne k okraji šišatého míče, který balancuje na špičce holínky. „Co říkáte tomuhle?“

Na dně dřevěné bárky se třpytí hromada stříbrných ryb. Stařec se nakloní až k obrazovce. To je úlovek! Na kamenitém břehu čekají břichem vzhůru další loďky. Za nimi se táhne vyprahlá krajina podobná křupavé sušence.

Stařec zmalomyslní. „Nevidím kousek travičky, kam by se člověk posadil.“

Zdá se, že tenhle děda nestojí o cizí kraje. Svět už mu nemá co nabídnout. Ale vždycky se najde způsob, jak se rozloučit k oboustranné spokojenosti. Staří lidé neprahnu po novém. Rádi se vracejí tam, kde něco pěkně ho zažili.

„Není v Evropě místo, které byste chtěl znovu vidět?“

Děda se zahloubal. Po chvíli se jeho tvář rozjasnila a objevil se v ní náznak touhy. Ano, jedno takové místo znám. I když si ho pamatoval nejasně, neztrácelo ani po letech své kouzlo. Z mlhavých obrysů vzpomínky vyvstávalo především červené zábradlí v parku nad mořem. Stalo se symbolem čehosi ztraceného. Nikdy se nepokusil to místo vyhledat. Vzpomínka má zůstat vzpomínkou, nač ji oživovat?

Teď se ji pokouší popsat, vystihnout, co pro něho to místo znamená. Obraz se však při doteku rozpadá jako zteřelé plátno. Jeho slova znějí neurčitě a zmateně. Tím víc sílí žádostivost. Park s červeným zábradlím se stává středobodem vesmíru. Uvidět ho a zemřít...

„Vzpomenete si, jak se to letovisko jmenovalo?“

Stařec si mne bradu. „Rodiče ho nazývali *Záliv obojživelníků*.“

Takové místo Google nezná. Nevadí. Zkusíme zapátrat jinak.

„V jakém to bylo státě?“

Stařec se provinile krčí na židli. Pro něho šlo o jakousi nepojmenovanou zemi mimo atlas.

„Nejsem si úplně jistý,“ koktá. „Snad Bulharsko, tam se tenkrát dost jezdilo. Anebo Polsko...“

Průvodce si těžce vzdychne. „Jezdilo se taky do Rumunska, bývalé Jugoslávie, bývalé NDR, bývalého Sovětského Svazu...“ Lán světa a my nejsme detektivní kancelář.

„Tahle letoviska se rychle mění,“ řekne nakonec „třeba byste to ani nepoznal. Co takhle najít něco podobného?“

Stařec zarputile mlčí. Nestojí o podobnost, chce zpátky své červené zábradlí!

Průvodci dochází trpělivost, ale zdráhá se starce vypoklonkovat. On sám v něm koneckonců probudil touhu po nemožném.

„Vzpomenete si na nějaké detaily? Co rostlo v tom parku, například?“

Stařec se úporně zahledí skrz tlusté sklo času.

„Nevím... Ale nad pěšinami se skláněly lucerny. I ty byly dočervena a vypadaly jako veliký ohnutý kytky. Voněly tam chaluhy a šplouchalo moře. Všude panoval živý ruch a přitom tam nebylo přelidněno. Nikdo nikomu nepřekážel. Ten záliv mi shora připomínal akvárium s rybičkama.“

Stařec se odmlčí. Vykládám samý hlouposti...

„Je to moc zajímavé, pokračujte,“ povzbudí ho průvodce.

Stařec postřehl změnu v jeho tónu.

„Najdeme vaše městečko přesně takové, jak jste ho znal,“ slibuje téměř šeptem.

Křeslo se pomalu sklápí a starci těžknu víčka. Průvodcův hlas doráží jak mořské vlny bojující o předmět na mělčině. Několikrát uvízne na souši, než se od ní nadobro odpoutá. A už si ho vlny předávají, aby ho odevzdaly oceánu.

„Šlapete po cestičce v parku podél červeného zábradlí.“ Průvodce promluvil hned vedle starce jako by kráčeli po té pěšině spolu. „Kudy se jde k moři?“

„Tamtudy přece – copak ho neslyšíte?“

Parčík je nevýrazný a podobá se jakémukoliv městskému parku u nás. Možná si stařec smíchal tu vzpomínku s něčím, co zažil jinde. Anebo je to celé výplod jeho fantazie. Kdoví, kam jsme se vůbec dostali...

Dojdou k okraji srázu. Voda teď šplouchá kousek pod nimi. Chová se zvláště. Zdá se, že vytváří v zálivu proudy, které využívají lidé ke své zábavě. V jednom místě přepadává v jezu, ale pak se vrací a vynáší plavce zpátky. Není to nakonec řeka, která tu ústí do moře?

Všude zní výskot a smích. Barevná nafukovadla se přesouvají po vodě podobná sklíčkům v kaleidoskopu. Radostné hemžení tvoří zvláštní symbiózu s mořem jako by obojí patřilo nerozlučně k sobě.

Dvojice mužů stojí bez hnutí nad zálivem. Začínají vnímat neodolatelnou přitažlivost vody. Pak mladší přeskočí červené zábradlí a pomůže staršímu. Spěchají dolů, aby se přidali k ostatním.

„Asi po hodině jsem nahlédla dovnitř,“ pokračuje dívka zajímavě.

„Měli zavřené oči a nehýbali se. Vůbec je nešlo probudit. Ale nejsou mrtví, že ne?“

Muži spící na sedačkách se usmívají jako egyptské sfingy. Kdo je přiměje vydat svědectví o ztracených světech?

„Požití omamné látky jsme vyloučili,“ konstatuje lékař. „Jeich kůže je lehce zarudlá jako by se spálili na prudkém slunci. Vidíte?“

Vyloví z brašny Panthenol, aby pacienty ošetřil. „Podrobnější testy provedeme v nemocnici.“